

Každý občan má dle zákona právo, pokud tu není zákonných omezení, pohybovati se volně, kam mu libo. Nikdo není oprávněn, osobovati si nad ním nějakou moc. Každý, kdo mu překáží, aby se volně pohyboval, kdo mu směr jeho cesty protiprávně vnucuje, osobuje si nad ním bezprávně moc nezákonnou a obmezuje ho v užívání svobody, ježto, nebýti toho, nebyl by ohrožený jednat tak, jak mu uchvatitelem bylo nařízeno, nýbrž byl by jednal volně dle své vůle vlastní. Uvažováno s tohoto hlediska opodstatňuje zjištěné jednání obžalovaných skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák. Zjištěno je, že obžalovaný Antonín P. odvezl na svém voze faráře S-a a kaplana R-a z M. do P. a že věděl, že v obou případech jedná se o násilné odvezení těchto kněží z jich dosavadního oprávněného pobytu do obce jiné proti jich vůli. Ostatní tři obžalovaní účastnili se tohoto násilného odvázení, a to Jan H. až na farní hranice, obžalovaní B. a Š. až do P. k tomu cíli, aby násilná deportace byla skutečně provedena. Nešlo tu jen o přechodné, zcela pomíjející zadržení, ježto vzdálenost z M. do P. činí asi 5 km, ani o pouhé stížení volného pohybu, poněvadž osoby, kněze doprovázející, činily mu nemožným vůz opustiti. Jednání obžalovaných opodstatňuje proto skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák. a nevyžaduje se, by kromě zjištěného obmezování bylo s osobami napadenými ještě zle nakládáno, jim na těle ublíženo, nějakým zlem vyhrožováno nebo jiné násilí na nich spácháno. I kdyby snad farář S. a kaplan R., vypuzeni byvše, se samy na místo, kam byli vezeni, odebrali, nemění to na věci ničeho, když tam byli v obou případech dle zjištění rozsudku násilím a proti své vůli dopraveni. Běželo-li obžalovaným jen o to, odstraniti oba kněze z M., nemá tento konečný cíl, ježž jednáním svým sledovali a jenž k jednání tomu zaval podnět, pro právní posouzení činu závažného významu. Užili-li, by svého cíle dosáhli, prostředků, jež vyčerpávají o sobě i skutkovou povahu zločinu dle §u 93 tr. zák., musí odpovídati i za tyto trestné prostředky. Tvzení stížnosti, že obžalovaný Antonín P. nesúčastnil se podniku toho pro svou osobu dobrovolně, má proti sobě opačné zjištění nalézacího soudu.

Čís. 1084.

Jde-li o stíhání urážky na cti, spáchané na příslušníku četnictva, počíná promlčení dnem, kdy o urážce zvědělo příslušné zemské nebo jím delegované četnické velitelství.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr I 1324/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1922, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek proti bezpečnosti cti dle § 491 tr. zák., takto právem: Sprošťujícím rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1921 porušen byl zákon v ustanovení §u 530 tr. zák. a cí. nařízení ze dne 27. října 1853, čís. 228 ř. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Nechanicích ze dne 19. září 1921 byl Antonín J. uznán vinným přestupkem proti bezpečnosti cti dle Šu 491 tr. zák., jehož se dopustil dne 24. července 1921 na četnickém strážmistru Josefu Š-ovi, a byl za to odsouzen do vězení na 48 hodin, které mu bylo změněno dle Šu 261 tr. zák. v pokutu 40 Kč. K odvolání obžalovaného byl též rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 4. března 1922 dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn, ježto prý soukromý obžalobce podal obžalobu opožděně, dověděl se o zažalovaném výroku hned 24. července, kdežto obžaloba došla na okresní soud v Nechanicích teprve 11. září, tudíž po uplynutí preklusivní 6nedělní lhůty Šu 530 tr. zák., ač odvolací soud vzal za zjištěno, že exponovaný štábní důstojník, tudíž zástupce zemského četnického velitelství v Praze, jehož svolením je podání soukromé obžaloby četníka vázáno, se teprve dne 26. srpna 1921 o urážce dověděl. Odvolací soud neuznává, že by u soukromého obžalobce, protože je četníkem, mohla se 6nedělní lhůta počítati od pozdějšího dne, než kterého se sám četník, jakožto osoba uražená o urážce dozvěděl. Sproštující rozsudek krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové nesrovnává se se zákonem. Dle cís. nařízení ze dne 27. října 1853 čís. 228 ř. zák. posuzovati jest urážku, jež stala se někomu z mužstva u vojska, též s hlediska, nebyla-li jí poškozena sama stavovská čest vojenská, v kterémžto případě pak zakročiti má dotýčný velitel z moci úřední. Dle Šu 1 zákona o četnictvu jest četnictvo vojensky organisovaný sbor a dle Šu 21 téhož zákona jsou příslušníci četnictva, pokud se týče vzájemného poměru mezi četnictvem a vojskem, postaveni na roveň osobám vojenským stejné hodnosti. Dle Šu 12 zákona o četnictvu platí pro četníky vojenský služební řád. Dle Šu 20 služební instrukce četnictva, schválené cís. usnesením ze dne 3. března 1895, jest četníkovi zakázáno, by, byv uražen, vzdal se zákonného potrestání pachatelova, a dle Šu 80 odstavec třetí kancelářského předpisu II. díl, schváleného rozhodnutím bývalého mocnáře ze dne 21. března 1905 a uveřejněného dle nařízení bývalého ministerstva zeměbrany ze dne 1. května 1905 č. 17436/XX. ve Věstníku četnictva č. 7 z roku 1905, musí četník, než podá žalobu pro urážku na cti, vyžádati si dříve svolení zemského četnického velitelství nebo jiného jím delegovaného velitelství a vyčkati jeho rozhodnutí. Služební instrukce, jakož i nařízení ministerstva zeměbrany platí až dosud, neboť dle Šu 26 odstavec druhý zákona o četnictvu byla zákonem tím zrušena pouze nařízení, jež tomuto zákonu neodpovídají. Z uvedeného plyne, že mužstvo četnictva jest služební instrukcí a tímto nařízením vázáno. Š 530 tr. zák. propůjčuje uraženému šestinedělní propadnou lhůtu ku stihání urážek na něm spáchaných, od doby, kdy se o nich dověděl. Než toto ustanovení předpokládá, že uražený může obžalobu ihned podati, že není vázán předpisy, kterými rozhodnutí o podání obžaloby jest vzato z okruhu jeho volného rozhodnutí, že uražený jest tedy pánem trestního stihání. Avšak právě této náležitosti při urážkách četnictva není. Pánem rozepře není uražený, nýbrž příslušné četnické velitelství, které, jestliže veřejný zájem toho vyžaduje, může uraženému dokonce odepřením svolení zne-

možniti, by si u soudu vymohl odsouzením utrhače zadostiučinění za příkoří na něm spáchané. Důsledkem toho jest, že uražený četník o podání obžaloby vůbec nesmí rozhodovati, že rozhoduje o tom jedině zemské četnické velitelství a že jedině toto je ve smyslu Šu 530 tr. zák. »tím, kdo podle zákona jest oprávněn žádost tuto klásti.« Z této úvahy plyne také bezpodstatnost možné námitky, že uvedená nařízení, obsahující jakousi výsadu pro osoby vojenské, byla zrušena ustanovením ústavní listiny, jež odstranila veškeré stavovské výsady; nejednáť se tu o výsadu, nýbrž naopak stanoví nařízení ta obmezení práv osob vojenských jako soukromých obžalobců v tom směru, že odnímají osobám těm právo vlastního rozhodnutí, zda chtějí nebo mají vystoupiti soukromou obžalobou, vkládajíce rozhodnutí o tom z důvodů veřejného zájmu nadřízenému velitelství. Není tedy rozhodným den, kdy četník o urážce mu učiněné se dozvěděl, nýbrž den, kdy se o ní dozvědělo zemské četnické velitelství neb delegované jím velitelství, od kteréhožto dne pak plyne lhůta Šu 530 tr. zák. Dle toho počínala si také dosavadní praxe četnických velitelství, která po oznámení urážek mužstva nedávala svolující rozhodnutí uraženému, nýbrž přímo činila trestní oznámení příslušnému státnímu zastupitelství se žádostí o převzetí zastoupení. Totéž právní stanovisko zaujímá i judikatura bývalého nejvyššího soudu Vídeňského v rozhodnutích čís. 1349, 2669 a 2875 sb. V trestní věci, o niž tu jde, stala se urážka četnického strážmistra Josefa Š-a dne 24. července 1921. Jak odvolací soud v Hradci Králové dodatečně dle připsu velitelství četnického oddělení v Hradci Králové ze dne 8. prosince 1921 zjistil, dověděl se o této urážce exponovaný četnický štábní důstojník dne 25. srpna 1921, a od tohoto dne běží lhůta Šu 530 tr. zák. Žaloba došla na okresní soud v Nechanicích dne 11. září 1921 a byla tedy podána včas.

Čís. 1085.

Vydání a rozšiřování tiskopisu přičí se předpisům zákona o tisku, bylo-li j a k é k o l i v ustanovení tohoto zákona tiskopisem porušeno.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1923, Kr I 40/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona takto právem: Nálezem okresního soudu pro přestupky v Praze jako soudu ve věcech tiskových ze dne 3. října 1922, jímž bylo uznáno právem, že se prozatimní zabavení čís. 39 periodického tiskopisu »Rozhledy« ze dne 30. září 1922 zrušuje — a usnesením zemského trestního soudu v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 25. října 1922, jímž byla stížnost veřejného obžalobce do onoho nálezu zamítnuta — porušen byl zákon v ustanovení Šu 487 tr. ř.

D ů v o d y:

Okresní politická správa v S. zabavila čís. 39 periodického časopisu »Rozhledy« ze dne 30. září 1922, a to z toho důvodu, že k úřední opravě